

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH ZEMĚDĚLSKÁ
FAKULTA

Studijní program: B4103 - Zootechnika

Studijní obor: Zootechnika

Katedra: Katedra zootechnických disciplín

Vedoucí katedry: prof. Ing. Miloslav Šoch, CSc., dr. h. c.

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Problematika chovu holandského králíka pro výstavní účely

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Petr Tejml, Ph.D.

Autor bakalářské práce: Vladimíra Masopustová

České Budějovice, 2020

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Zemědělská fakulta

Akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Vladimíra ŠMEJKALOVÁ
Osobní číslo: Z16255
Studijní program: B4103 Zootechnika
Studijní obor: Zootechnika
Téma práce: Problematika chovu holandského králíka pro výstavní účely
Zadávací katedra: Katedra zootechnických věd

Zásady pro vypracování

Čistokrevný chov králíků pro výstavní účely je v České republice populárním chovatelským odvětvím. Výsledky českých chovatelů jsou na vysoké úrovni napříč Evropou. Kresba holandského králíka je jednou z chovatelsky nejnáročnějších, přesto díky svému líbivému vzhledu oblíbená.

Cílem bakalářské práce bude zhodnocení chovu holandského králíka v zájmovém chovu pro výstavní účely.

Zpracujete teoretickou část, kde z odborných a vědeckých pramenů sepišete literární rešerši o problematice chovu holandského králíka. Vyhodnotíte současnou situaci chovu v holandských králíků v ČR.

Na základě zjištěných informací ze zájmového chovu vyhodnotíte úspěšnost chovu z hlediska exteriérových znaků kresby, které vyžaduje standard tohoto plemene.

Výsledky budou využitelné pro chovatelskou veřejnost a budou použity ve výuce předmětu Chov drobných zvířat.

Rozsah pracovní zprávy: 30 – 40 stran
Rozsah grafických prací: 5 tabulek, 5 grafů
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam doporučené literatury:

Fingerland, J. (1998). Králíkářská genetika. Praha: Chovatel

Kolektiv autorů. (2012). Evropský vzorník plemen králíků. Entente Européenne

Šiler, R., & Fiedler, J. (2015): ABC genetika domácích zvířat. Praha: Brázda

Zadina, J. (2003). Vzorník plemen králíků. Brno: Český svaz chovatelů

Zadina, J. et al. (2009). Chov králíku. Praha: Brázda

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Petr Tejml, Ph.D.**
Katedra zootechnických věd

Datum zadání bakalářské práce: 15. března 2019

Termín odevzdání bakalářské práce: 15. dubna 2020

V Českých Budějovicích dne 25. března 2019

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA
studijní oddělení
Budenovská 1888, 370 05 České Budějovice

prof. Ing. Miloslav Šoch, CSc., dr. h. c.
děkan

L.S.

prof. Ing. Václav Matoušek, CSc.
vedoucí katedry

Prohlášení**autora:**

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum

Podpis studenta

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala mému vedoucímu práce Ing. Petru Tejmlovi, Ph.D. za odborné vedení, věnovaný čas, možnost osobních konzultací a cenné rady při zpracování bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat Petru Sirotkovi, u kterého jsem měla možnost zrealizovat moji bakalářskou práci, za podnětné rady, zapůjčenou literaturu a dostatek informací o dané problematice. V neposlední řadě patří obrovské díky za trpělivost mé rodině, bez které bych tuto práci nemohla dokončit.

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá problematikou chovu holandských králíků v zájmovém chovu pro výstavní účely, který se ročně zúčastní přibližně pěti až sedmi výstav celostátního a zahraničního charakteru. V literární rešerši práce je teoreticky popsána problematika chovu a základní pojmy daného tématu za použití odborné literatury. Vlastní část bakalářské práce obsahuje charakteristiku chovu a počty absolvovaných výstav, následný popis ustájení, krmné dávky, průběh odstavu a následnou přípravu chovných zvířat na výstavu. Dále je popsán a znázorněn vyhodnocení úspěšnosti za rok 2015 - 2019 z hlediska počtu celkových bodů získaných na výstavě, typu, tvaru a exteriérových znaků kresby, které jsou dány standardem plemene. Závěr práce je zaměřen na vyhodnocení a porovnání výsledků podle získaného materiálu za uplynulých pět let.

Klíčová slova: holandský králík, standard plemene, výstavní účely, kresba, typ, tvar, bodové ohodnocení, chov

Abstract

The bachelor's thesis deals with the issue of breeding dutch rabbits in pet breeding for exhibition purposes, which annually participates in about 5 to 7 exhibitions of nationwide and foreign character. In literature search are described the basic concepts and theoretically the issue of breeding using the professional literature. Own part of the bachelor's thesis contains the characteristics of breeding and the number of completed exhibitions, a consecutive description of housing, feed rations, weaning and consecutive preparation of breeding animals for the exhibition. Furthermore, the evaluation of success for the year 2015-2019 is described and illustrated in terms of the number of total points obtained at the exhibition, the type, shape and exterior features of the drawing, which are given by the breed standard. The conclusion of the work is focused on the evaluation and comparison of results according to the obtained material for the past five years.

Keywords: dutch rabbit, breed standard, exhibition purposes, drawing, type, shape, point evaluation, breeding

Obsah

1	Úvod	10
2	Literární rešerše	11
2.1	Taxonomické zařazení králíka	11
2.2	Význam chovu králíků	12
2.3	Definice genetiky	13
2.4	Šlechtění	13
2.4.1	Šlechtění holandského králíka	13
2.5	Historie holandského králíka	15
2.6	Plemenný standart holandského králíka	15
2.6.1	Pozice ve standardu	16
2.6.2	Přípustné vady	18
2.6.3	Nepřípustné vady	20
2.7	Výstavní účely	23
2.7.1	Značení králíků	24
2.7.2	Dokumenty	24
2.7.3	Posuzovatel	24
2.7.4	Bodové hodnocení	25
3	Metodika práce	26
3.1	Metodika	26
3.1.1	Krmná dávka	26
3.1.2	Technologie ustájení	27
3.1.3	Odstav	27
3.1.4	Postup přípravy na výstavy	28
3.2	Sběr dat	28

4	Výsledky a diskuze	30
4.1	Tabulky bodového hodnocení králíků na výstavách za rok 2015-2019	30
4.2	Grafy k tabulkám č. 4.1.....	33
5	Závěr a diskuze	38
6	Přílohy	40
7	Použitá literatura	44

1 Úvod

Králík patří k historicky nejmladšímu domestikovanému zvířeti. Chová se především pro produkci masa. Dalším, i když poslední dobou stále klesajícím důvodem chovu, je produkce srsti a kožek pro vlnářský a kloboučnický průmysl. Některá plemena se využívají i jako pokusná či laboratorní zvířata. Bezesporu se stále oblíbenějším odvětvím chovu stává samotné chovatelství a chování králíků pro výstavní účely, kdy se jedná o chov především plemenných zvířat.

Králík se vyznačuje především vysokou plodností, krátkou dobou mezidobí, raností, dietetickým složením masa a širokou škárou plemen a barevných rázů. Jedná se o býložravce, který zužitkuje i méně hodnotné, někdy i odpadové, rostlinné látky. Čistokrevná zvířata neslouží pouze pro radost chovateli, ale zároveň slouží i jako materiál výchozích rodičovských populací pro další šlechtění. Samotná výstava zvířat umožňuje prezentovat své odchovy, ale i pomoci začínajícím chovatelům. I když se chov králíků řadí mezi oblíbenou činnost, v řadách mládeže a mladých lidí toto odvětví spíše upadá. Nejsilnější vrstvou chovu králíků jsou dospělí a staří lidé, kteří v něm nacházejí zpestření, prospěšnou a nenáročnou činnost.

Tato práce vznikla u zkušeného chovatele malého plemene holandský černý (Ho), oblíbeného zejména pro svojí kresbu. Cílem práce bylo objasnit problematiku chovu tohoto plemene pro výstavní účely, porovnat výsledky různých jedinců v posuzovaných pozicích a zhodnotit celý chov.

2 Literární rešerše

2.1 Taxonomické zařazení králíka

Ze zoologického hlediska patří králík do řádu zajíci (*Lagomorpha*). Zajíci se dělí do dvou čeledí: pištůchy (*Ochotonidae*) a čeleď zajícovitých v užším slova smyslu (*Leporidae*). (*Schumacher, 2012*)

Rod: králík (*oryctolagus*)

Druh: volně žijící předek: králík divoký (*Oryctolagus cuniculus*)

Domestikace: králík domácí (*Oryctolagus cuniculus f. domestica*) (*Anonymous 1*)

Od zajíce polního se králík výrazně odlišuje anatomicky, fyziologicky, způsobem života a rozmnožováním, stejně jako nároky na prostředí. Geneticky a morfologicky je králík od zajíce natolik vzdálený, že se s ním nekříží a ani nepáří. (*Malík, 1999*)

Dědičné vlastnosti určují geny v chromozomech. Chromozomy se nacházejí v buňkách, které jsou obklopeny buněčnou stěnou. V bílkovinném obsahu buněk se setkáváme s chromozomy, které mají spirálovitou strukturu a jsou složeny z bílkovinných látek a z DNA. Jejich určité malé části jsou známy jako geny, nositelé dědičných vlastností. Chromozomy se vyskytují párově v počtu, který je charakteristický pro určitý druh. Pro králíky to je 22 chromozomových párů. (*Schippers, 1999*)

Tabulka č. 1 - Rozdíly mezi králíkem a zajícem. (*Schumacher, 2012*)

	Divoký králík	Zajíc
Březost	asi 29 - 32 dní	40 - 42 dní
Počet mlád'at ve vrhu	4 - 12	1 - 4
Vzhled mlád'at při porodu	holá a slepá	vidí a osrstěná
Místo vrhu	nora s kotlíkem	chráněný úkryt
Chování mlád'at	zdržují se v noře	vybíhají z pekáče
Váha (dospělého)	1,5 - 2,0 kg	5,0 - 6,0 kg
Způsob života	i ve dne v norách	ve dne v pekáči, běhá (i dlouhé úseky)
Životní prostor	svahy, okraje polí, parky	Samotář
Sociální chování	žije v koloniích	Samotář
Vzhled	krátké slechy i běhy	dlouhé slechy a běhy
Zajímavost	byl domestikován	nelze domestikovat
Počet chromozomů	44	48

2.2 Význam chovu králíků

Králíci se chovají především pro maso, které odpovídá současným požadavkům racionální výživy - je lehce stravitelné, bílé, s nízkým obsahem cholesterolu (ve 100 g masa jen 35 mg, ve stejném množství hovězího masa 38-83 mg) a tuku (2-10 % podle stáří zvířat). (Zadina, 2009)

Tabulka č. 2 - Srovnání obsahu hlavních složek v 1 kg králíčího a vepřového masa (v %). (Malík, 1999)

Druh masa	Energie v J	Voda	Bílkoviny	Tuky	Minerální látky
Vepřové (průměr)	12 810	57,0	15,5	26,7	0,8
Králíčí (mladý králík)	5 023	71,2	21,5	2,3	1,2
Králíčí (starší králík)	7 576	70,0	21,0	6,8	1,3

V uplynulém období zaznamenal chov králíků u nás celou řadu pozoruhodných změn. Od zvířete pouze „trpěného“ se králík stává později zdrojem masa a potěšení celé řady chovatelů. Jedním z nejúčinnějších opatření na úseku chovu hospodářských zvířat jsou výstavy a přehlídky. (Dousek, 1994)

Mezi další produkty patří kůže, které jsou důležitou surovinou pro kloboučnický a kožešnický průmysl, a vlna angorských králíků. Při chovu králíků se získává i kvalitní hnůj. (Zadina, 2009)

Další zaměření může být chov králíků pro laboratorní účely. Opět lze říci, že je možno jako laboratorního králíka použít všechna plemena, za typického králíka v tomto směru je však považována činčila velká (Čv), testy některých přípravků pro humánní i veterinární lékařství jsou přímo na tomto plemeni předepsány. (Dousek, 1994)

Obsah živin v králíčím hnoji je různý v závislosti na kombinaci suchých a tekutých králíčích výkalů s podestýlkou. Suchý trus (bobky) obsahuje 1,33 % N, 0,9 % P₂O₅ a 1 % K₂O. Tyto hodnoty mohou mírně kolísat v závislosti na intenzitě výživy a podílu objemové koncentrované složky krmiv. Dospělý králík vyprodukuje podle velikostní skupiny za rok 30 až 120 kg trusu. (Malík, 1999)

2.3 Definice genetiky

Genetika je jedním z oborů biologie. Tento pojem pochází z řečtiny a znamená vědu o dědičnosti. Zabývá se stavbou a funkcí dědičných vloh, genů a jejich předávání potomkům. (*Schumacher, 2012*)

Zjednodušeně lze říci, že dědičnost znamená to, že se potomci podobají svým rodičům více, než jiným jedincům. Podle Sirkse (1956) je vhodnější definovat dědičnost jako schopnost organismu reagovat určitým způsobem na určité podmínky vnějšího prostředí a na jejich změny. (*Fingerland, 1998*)

2.4 Šlechtění

Tak jako je pes považován za nejstarší z domácích zvířat, zdá se s největší pravděpodobností, že nejmladší je právě králík. Jak je historicky doloženo, došlo k jeho domestikaci patrně na konci starověku nebo hned na začátku středověku, a to asi nejdříve v jižních a jihozápadních oblastech dnešní Francie. (*Šiler, 2015*)

K rozšíření chovu králíků ve středověku přispěly i kláštery, především francouzské. Později se jejich chov šířil i do jiných států, především do Belgie, Anglie, Německa i k nám. (*Zadina, 2009*)

Bohatý genotyp králíků umožnil v krátkém časovém období vytvořit velké množství jednotlivých plemen. První z nich jsou definována standardem z 18. století, ale nejvíce nových plemen po získání úplnějších a ucelenějších genetických poznatků ve 20. století. Touto tvořivou činností vznikl bohatý světový genofond plemen rozdílné hmotnosti, různého zbarvení a kresby srsti, její rozdílné délky a struktury, rozdílného postavení uší a osobitého držení těla. Vytvořená plemena zaujala skupiny chovatelů, jejichž prvořadým cílem je zachovat vyšlechtěné plemenné znaky. (*Malík, 1999*)

2.4.1 Šlechtění holandského králíka

Plemenem rozumíme skupinu zvířat stejného fylogenetického původu, která má stejné užitkové znaky a vlastnosti. Skupina musí být dostatečně početná. Své vlastnosti přenáší na potomstvo tak dlouho, dokud se nezmění podmínky vnějšího prostředí. (*Zadina, 2009*)

Gen zodpovědný za holandskou strakatost sídlí na lokusu S. Dominantní alela S je v homozygotní sestavě SS neaktivní, a nutno ji tedy předpokládat v genotypu divokého králíka. Tato dominantní alela S však není zcela dominantní nad recesivní alelou s, která je původcem holandské strakatosti či kresby. Heterozygotní zvířata s alelami Ss již mají náznaky holandské kresby, i když přirozeně zcela nestandardní. Avšak i u jedinců s homozygotní sestavou alel ss se objevuje holandská kresba se známou širokou variabilitou od téměř celo zbarvených zvířat až ke zvířatům téměř celo bílým, jak již konstatoval Castle roku 1925. (*Fingerland, 1998*)

Králíci s holandským typem strakatosti se vyskytují v různých barevných typech, jako je holandský černý *gg ss*, holandský modrý *dd gg ss*, holandský žlutý *bb ss*, holandský železitý *B'B ss*, holandský havana *cc gg ss*, holandský madagaskarský *bbggss*, holandský japonský *b'b'ggss*, holandský marburský *B'B'dd gg ss* nebo holandský divoký *ss* aj. (*Šiler, 2015*)

Tabulka č. 3 - Barevné rázy holandského králíka. (*Anonymous 2, 2016*)

Genotyp	Barevný ráz
AA BB CC DD gg ss	černý (Hoč)
AA BB CC dd gg ss	modrý (Hom)
AA BB CC DD GG ss	divoce zbarvený (Hodiv)
AA bb CC DD gg ss	madagaskarový - durynský (Homad)
AA bb CC DD GG ss	žlutý (Hož)
AA BB cc DD gg ss	havanovitý (Hohav)
AA b _i b _i CC DD gg ss	japanovitý (Hoj)
AA BB cc dd gg ss	marburský (Homa)
a _{chi} a _{chi} BB CC DD GG ss	činčilový (Hoči)
AA B _e B CC DD GG ss	železitý (Hožel)
AA bb CC dd gg ss	želvovinový - isabela (Hoželv)
AA BB CC dd GG ss	perlový (Hope)
AA BB cc dd GG ss	rys (Horys)
AA BB cc DD GG ss	divoce havanovitý (Hohavdiv)

Jde o tzv. kreslené plemeno, náročné na selekci. Tělo je zavalité, krk je krátký. Z malých plemen má tento králík nejvyšší jatečnou výtěžnost. V kalifornii je výběrem zušlechťován na střední plemeno a je zařazován do brojlerových chovů. Jeho plodnost je poměrně malá. Také v našich podmínkách by bylo užitečné provádět selekci směrem k vyšším vahám tak, aby přestal být pouze sportovním plemenem a uspokojoval chovatele i masnou užitkovostí. (Malík, 1999)

2.5 Historie holandského králíka

Chov holandského králíka patří ve skupině malých plemen k historicky nejstarším. Zvláštní kresbu těchto králíků najdeme na obrazech starých italských mistrů z 15. století. Holandská strakatost proto patří k jedné z nejstarších mutací králíka. Předkové holandského králíka pocházeli z Nizozemí a Belgie. Jednalo se o brabantké králíky, kteří měli lysinu na hlavě, bílé přední končetiny a široký bílý „límeč“. Ti byli vyváženi do Anglie jako jatečná zvířata. Angličané začali vybírat a šlechtit králíka s líbivou kresbou na základě zkušeností, které měli ze šlechtění psů, koček, morčat, skotu i koní. Výsledkem desetiletí usilovné práce bylo strakaté plemeno s ustálenou kresbou tak, jak ji známe dodnes i u nás. (Anonymous 2, 2016)

Zbarvení, z něhož je nejznámější černé, a velmi populární je i činčilové, modré, hnědé - havanovité, se nedědí zcela čistě. Ve vrhu mladých králíků se tudíž mohou objevit různé barvy. Oficiálně je u tohoto plemene uznáno 22 barevných rázů. (Schippers, 1999)

Je známo, že tyto barvy vznikly na různých místech, v různých zemích a křížením s různými plemeny králíků a neušlechtilými králíky zhruba ve stejné době. Není známo, který chovatel a která země si mohou činit nárok na vytvoření těchto barev. (Verhoef-Verhallenova, 1999)

2.6 Plemenný standart holandského králíka

Podle rozsahu barevných skvrn rozlišujeme strakatost plášťovou, holandskou, anglickou, klasickou (český obrovitý strakáč) a hotótskou strakatost. (Malík, 1999)

Pro plemeno je charakteristická tzv. holandská strakatost - králík má kresbu hlavy, pak následuje přední bílá partie, zadní polovina těla je vždy pigmentována, pánevní končetiny do poloviny. Ne všechna narozená mláďata odpovídají standardu, kresbou nevyhovující mláďata jsou vhodná na výkrm. (Zadina, 2009)

Přestože je holandský králík, pokud jde o zbarvení, homozygot, vzhledem k proměnlivým faktorům skvrnitosti je chov velice obtížný. Kresba se většinou dá poznat již několik dní po narození. Holandský králík platí obecně za čilého, temperamentního a plodného. Povahově je klidný a důvěřivý. (*Schumacher, 2012*)

2.6.1 Pozice ve standardu

Pozice 1. - hmotnost

- 2,00 - 2,24 kg - 8 bodů
- 2,25 - 2,49 kg - 9 bodů
- 2,50 - 3,25 kg - 10 bodů (*Zadina, 2003*)

Pozice 2. - tvar

Požadavky udávají - tvarové požadavky na jednotlivé části těla králíka.

V této pozici se posuzují kritéria:

- a) průběh hřbetní linie
- b) poloha končetin
- c) poloha pířka
- d) kůže králíka
- e) vnější pohlavní orgány (*Zadina, 2003*)

Pozice 3. - typ

Uši jsou masité, dobře osrstěné, o délce 9 až 10 cm. (*Zadina, 2003*)

Tělo je krátké, kompaktní, zadní linie běží hladce a vzadu je dobře zaoblená. Silné nohy, které zapadají do kompaktního těla, vytvářejí světlou výšku. Krátká hlava, která má široké čelo a nosní partii sedí blízko kmene. (*Leowsky, 2012*)

Pozice 4. - srst

Srst je hustá v podsadě s pravidelně rozloženými pesíky, jen trochu převyšujícími krycími chlupy. Jeho délka je asi 2,5 cm. (*Zadina, 2003*)

Uši jsou dobře osrstěné. (*Leowsky, 2012*)

Pozice 5 - kresba

Kresba hlavy zabarvuje celé uši, rozděluje se nad čelem u kořene uší ostrou špicí a táhne se po obou stranách hlavy oválovitě kolem očí. Tato tzv. lící kresba má být oboustranně stejnoměrná. Ohraničení lící kresby se nesmí dotýkat očí, vousů ani koutků tlamy. Středem trupu má po celém obvodu těla probíhat ostré ohraničení zadní pigmentované části zvířete. Tomu říkáme prstenec. Prstenec je úplný u všech barevných rázů s výjimkou rázu světle a středně divokého a činčilového rázu. U nich je celé břicho bílé, avšak prstenec pokračuje v modré barvě podsady. U žlutého rázu je přípustné přerušování prstence na břicho, avšak žlutá nebo krémová barva zadní části břicha má přednost. U divoce havanovitých je prstenec na břicho v bílé barvě krycího chlupu, avšak prstenec pokračuje v modré barvě podsady. Na pánevních končetinách je pigmentovaná část ostře ohraničena ve středu nártu. Přední část nártu s prsty je bílá a nazývá se manžeta. (*Zadina, 2003*)

Pozice 6 - barva bílého základu a kresby

Přípustné barevné rázy jsou uvedeny v genotypech a platí pro ně podmínky platné pro příslušná celobarevná zvířata. (*Zadina, 2003*)

Barevné kombinace jsou černá-bílá, modro-bílá, šedo-bílá, divoká, tmavě a železo šedo-bílá, modro-divoká barva bílá, modro-šedá bílá, hnědá-divoká barva bílá (hnědá = havanská barva), hnědá-šedá. (*Leowsky, 2012*)

Základní barva je čistě bílá. Kresba je barevná. Pro posouzení barev kresby jsou rozhodující požadavky na barvu stanovené v příslušných plemenech a odpovídajícím způsobem se na ně vztahují. To platí také pro barvu očí. V případě japonských a bílých zvířat musí mít kresbu trupu alespoň dvě barevná pole na každé straně. Žlutá kreslená barva je povolena v různých intenzitách pro žluté a japonsko-bílé barvy. Drápy jsou bezbarvé (bílé) ve všech barvách. (*Leowsky, 2012*)

Pozice 7 - Péče a zdraví

Zejména "stav péče", bod číslo 7 v našem systému hodnocení, chovatelé s oblibou podceňují, a tak v boji o přední místa zbytečně přicházejí o body. Ono to totiž tady znamená "jen" maximálně pět bodů, ve srovnání s jinými položkami hodnocení je to

spíše minimální podíl, přesto ale může chovatel jistým způsobem ovlivnit udělení těchto bodů. (*Schumacher, 2012*)

Péče o zvíře je primárně péčí chovatele pro čistotu zvířete a potom přípravu králíka na výstavu. Uši musí být očištěny od ušního mazu. Věnujte pozornost znečištění končetin (nášlapové plochy zadních končetin). Musí se očistit oblast genitálií a srst. Drápy by měly být zkráceny tak, aby nepřesahovaly srst a nedošlo ke zranění. Drápy musí být také očištěny od trusu. (*Klewin, 2013*)

K péči chovatele náleží i čitelné tetování, jak o tom hovoří registrační řád. V době výstavy musí být tetování čitelné, bez stop po tetovací barvě. (*Zadina, 2003*)

2.6.2 Přípustné vady

Pozice 1 - Hmotnost

Přípustné chyby jsou dány odchylkami od hmotnosti dotované deseti body, podle stupně hmotnosti. (*Haspra, 1995*)

Pozice 2 - Tvar

Průběh hřbetní linie

- lehce vyčnívající lopatky
- zadní linie se mírně ohýbá
- hřbetní linie se sklonem ke kaprovitým zádům
- lehce nebo jasně vystupující kyčelní kosti nad křížovou kosti (*Klewin, 2013*)

Poloha končetin

- mírný prošlap hrudních končetin
- náběh na kravský postoj pánevních končetin (chodidla nejsou rovnoběžná s trupem, mírně odstouplé končetiny)
- poněkud křivé hrudní končetiny (*Zadina, 2003*)

Poloha pířka

- táhlé pířko
- hravé pířko
- mírně kratší pířko
- zčásti nehybné (drátěné) ale rovné pířko (*Haspra, 1995*)

- zčásti měkké (neovladatelné), avšak rovné píru
- ojedinělé zbytnělé obratle (bulky) na jinak rovném píru (*Zadina, 2003*)

Kůže králíka

- špatně přilnavá kůže na kterékoli části těla
- pouze velká a střední plemena - mírně šikmý lalok
- u středně velkých samic malý, ale zřetelný lalok až do 13. měsíce, u starších samic to není vada
- u malých plemen lalůček
- u starších samic velkých a středních plemen mírně větších podskupin
- u samců velkých a středních plemen větší hypertrofie slinných žláz
- na čelistech velkých a středních plemen mírný lalok (sklon k výběhu) (*Klewin, 2013*)

Vnější pohlavní orgány

- mírně povislá varlata (mírně ochablý šourek). (*Haspra, 1995*)
- rozštěp pyje dosahující nejvíce do poloviny. (*Klewin, 2013*)

Pozice 3 - Typ

- užší hrudník
- slabší končetiny
- delší krk
- užší a delší hlava
- málo zřetelný pohlavní výraz (*Haspra, 1995*)

Pozice 4 - Srst

- řidší srst
- delší pesíky
- menší odchylky od stanovené délky srsti. (*Zadina, 2003*)

Pozice 5 - Kresba

- mírně křivý nebo zubatý prstenec
- ohraničení zadní kresby může být trochu dopředu nebo trochu dozadu, zubaté nebo nerovnoměrné manžety. (*Leowsky, 2012*)

Pozice 6 - Barva bílého základu a kresby

- nažloutlý nádech bílého základu
- přípustné vady v barvě kresby odpovídají přípustným vadám příslušných celobarevných rázů.
- menší odchylky od stanovené barvy očí. (*Zadina, 2003*)

Pozice 7 - Péče a zdraví

- lehká usazená špína
- mírně znečištěné uši nebo genitálie
- dlouhé drápy
- mírně zplstnatělá srst u normální struktury srsti a krátké srsti. (*Leowsky, 2012*)

2.6.3 Nepřípustné vady

Pozice 1 - Hmotnost

Nepřípustné vady jsou dané nedosáhnutím minimální hmotnosti nebo překročením maximální hmotnosti, pokud je horní hranice hmotnosti stanovena standardem. (*Haspra, 1995*)

Pozice 2 - Tvar

Průběh hřbetní linie

- silně vystupující kyčelní kosti (výluka)
- silně vyčnívající lopatky (výluka)
- silně klenutý hřeben (výluka)
- jasně kaprovitá záda (výluka)
- šikmá zád'
- jasně oříznutá "strmá zád'" (výluka)
- deformace páteře (výluka) (*Klewin, 2012*)

Poloha končetin

- silný prošlap hrudních končetin (výluka)
- vysloveně křivé hrudní končetiny (výluka)
- vysloveně vybočený postoj pánevních končetin (výluka)
- silně vystouplé kyčle (výluka)
- sudovitý postoj hrudních končetin (výluka)

- vybočený postoj hrudních končetin (výluka)
- křivý prst (výluka)
- zlomený prst na kterékoliv končetině (neklasifikován)
- chybějící dráp (neklasifikován)
- zlomená končetina (neklasifikován)
- prokazatelně křivá končetina hrudní i pánevní (výluka) (*Zadina, 2003*)

Poloha pířka

- trvale jednostranně nesené šikmé pířko (výluka)
- velmi krátké pířko (neklasifikován)
- zhmožděné pířko s výjimkou drátěného (výluka)
- zlomené pířko (neklasifikován)
- křivé pířko (výluka)
- chybějící ocas (výluka) (*Haspra, 1995*)

Kůže králíka

- silně ochablá kůže na břiše, stranách a zadní části těla (výluka)
- dvojitý lalok u všech plemenech (výluka)
- kůže se prohýbá na hrudi a vytváří záhyby (vznáší se) nad hrudními končetinami tzv. kalhoty (výluka)
- jasně křivý (šikmý) lalok (výluka)
- u samců všech plemen lalůček (výluka) (*Klewin, 2012*)

Vnější pohlavní orgány

- chybějící varle a nebo varlata (výluka)
- vysloveně vpadlé varlata, vysloveně ochabnutý šourek (výluka)
- dvojpohlavnost (výluka)
- jakékoliv ostatní deformace a celková nevýraznost pohlavních orgánů (výluka) (*Haspra, 1995*)

Pozice 3 - Typ

- výrazně protažený typ těla (výluka)
- úzká, dlouhá hlava (výluka)
- délka uší nad 12cm a kratší než 8cm (výluka). (*Zadina, 2003*)

Pozice 4 - Srst

- srst téměř bez podsady, velmi tvrdá a dlouhá podlouhlá srst
- výrazné odchylky od požadované délky srsti na zakrytí. (*Klewin, 2012*)

Pozice 5 - Kresba

- zcela zakřivený, nerovný vzor hlavy: lící vzor sahající přímo do rohů úst nebo hluboko do stopových vlasů
- silné, 3 cm dlouhé ostruhy v základní barvě nebo bílé vstupy do krku, které sahají až ke kořenům uší. (*Leowsky, 2012*)
- prstenec situovaný mimo střed trupu (výluka)
- přerušovaný prstenec v krycí barvě břicha s výjimkou rázu divokého, žlutého, činčilového, divoce havanovitého a rysa (výluka)
- pigmentovaná část pánevní končetiny zasahující až k prstům (výluka)
- manžeta zasahující až k patě (výluka)
- chybějící manžety (výluka). (*Zadina, 2003*)

Pozice 6 - Barva

Zejména je třeba poznamenat: bílé skvrny v tmavém kreslicím poli nebo naopak (bílé skvrny na břicho, na vnitřní straně zadních nohou a na spodní straně květu se u bílých japonských nezohledňuje). Silně rozptýlená výkresová barva, nečisté barvy. Barvy jiné než schválené. Bílá podbřišní barva, s výjimkou žlutobílých zvířat. Dvě nebo různé barvy očí, které odpovídají barvě těla: oční skvrny. Dvě barvy drápů. (*Leowsky, 2012*)

- silný rez (neklasifikován)
- podsada kresebné části silně promísená bílými chloupky (výluka)
- silně žlutá barva bílého základu (výluka)
- pro divoce havanovité dále zcela chybějící nevýrazné stínovaná
- výrazné odchylky od požadované krycí barvy (vždy výluka). (*Zadina, 2003*)

Pozice 7 - Péče a zdraví

Všechny nedostatky posuzovatele v péči chovatele o zvíře musí být označeny v „péči a zdraví“. Nedostatky ovlivňují konečné bodové ohodnocení. Je-li péče chovatele o králíka nedostatečná, nelze králíka posoudit na výstavě a posuzovací lístek by měl obsahovat „králík pro výstavu nepřipraven“. (*Klewin, 2012*)

2.7 Výstavní účely

Ustanovení kritérií pro hodnocení zhruba devadesáti různých uznaných plemen a více než tří set sedmdesáti barevných rázů je řízeno jednotným standardem. V něm najedeme mimo jiné vzorový popis všech plemen králíků, který nám nyní ukazuje žádoucí cíle chovu s ohledem na prezentaci zjevu zvířete a v této souvislosti i na možné zdroje chyb. Vedle hlediska, směřujícího k ideálu krásy a odlišení jednotlivých ras a barevných rázů vzájemně, zde hrají významnou roli i aspekty ochrany zvířat a etiky vůbec. (*Schumacher, 2012*)

Cílem každého chovatele by měl být odchov zdravých zvířat s dobrou užitkovostí. U chovatelů zaměřených na produkci masa to znamená odchov co největšího počtu mláďat s dobrými přírůstky a využitím krmiv, u chovatelů čistokrevných plemen odchov zvířat, jejichž plemenné znaky co nejlépe odpovídají Vzorníku plemen a zvířata budou na výstavách ohodnocena vysokým počtem bodů. (*Zadina, 2009*)

Výsledky své práce chovatelé prezentují na výstavách drobných zvířat. Probíhají po celý rok, řada z nich má propagační charakter. Největší chovatelský význam ale mají výstavy konané v prvních podzimních a zimních měsících, kdy jsou již zvířata z jarních vrhů dostatečně vyspělá. (*Zadina, 2009*)

Kromě speciálních výstav (mláďat králíků, klubové speciální výstavy) jsou expozice králíků součástí společných chovatelských výstav s ostatními druhy čistokrevných zvířat na místní až celostátní a mezinárodní úrovni. Chovatel, který se jich chce zúčastnit, si od organizátora výstavy vyžádá pokyny, ve kterých jsou stanoveny podmínky účasti na výstavě (zaplacení poplatků, zaslání příslušné dokumentace včetně veterinární osvědčení apod.). (*Malík, 1999*)

2.7.1 Značení králíků

V ČR se postupuje následovně: v levém uchu se tetuje písmeno C - označuje zemi původu králíka, tedy ČR. Následuje na prvním místě číslo měsíce narození 1 až 12 - leden až prosinec. Na posledním místě je umístěno číslo chovného roku, tedy pro rok 2011 se přiděluje číslo 1, pro rok 2012 číslo 2. V pravém uchu první číslo uvádí číslo okresu v ČR, které je přiděleno Řádem pro registraci a tetování králíků v ČR. Například číslo 15 znamená, že králík byl registrován na okrese Kutná Hora, číslo 19 znamená, že králík byl registrován na okrese Praha-východ. Za toto číslo se přiděluje další, které uvádí počet registrovaných králíků daného plemene či barevného rázu v daném kalendářním roce. Tedy např. u plemene Novozélandský bílý s tetováním pravého ucha 15 - 100 znamená, že byl registrován na okrese Kutná Hora a je stým Novozélandským bílým v daném kalendářním roce. (*Schumacher, 2012*)

2.7.2 Dokumenty

K základní dokumentaci patří plemenná kniha, vedení rodokmenů, karta samců a samic zařazených do plemenitby, kam se zaznamenávají výsledky reprodukčních ukazatelů. Kromě této dokumentace si chovatel vede záznamy o chovných vlastnostech, o dosahovaných přírůstcích v jednotlivých etapách vývoje, o zdravotním stavu a dalších ukazatelích, které mu později pomohou při výběru. Součástí dokumentace jsou i oceňovací lístky posuzovatelů z jednotlivých výstav, kterých se zvířata zúčastnila. (*Malík, 1999*)

2.7.3 Posuzovatel

Je to osoba, která se po pěti letech členství v Český svaz chovatelů drobného zvířectva (ČSCH) přihlásila za adepta na posuzovatele králíků, během tří až pětileté adeptské doby se zúčastňovala odborných školení pořádaných komisí sboru posuzovatelů králíků, na své náklady absolvovala nejrůznější druhy výstav, kde se při posuzování vzdělávala v teorii i praxi posuzování. Těchto výstav musí absolvovat minimálně dvacet. Na závěr skládá závěrečné zkoušky, při nichž musí prokázat znalost teorie a praxe posuzování králíků. Zkouška je ústní, písemná a praktická ze znalosti standardů plemen, zdravotní problematiky, výživy a krmení, plemenářské práce a genetiky, zásady organizace ČSCH. (*Zadina, 2009*)

2.7.4 Bodové hodnocení

Počet získaných bodů záleží na tom, jak se konkrétní zvíře podobá či přibližuje ideální představě standardu, jaké má přednosti či vady. Je-li hodnocení vlastnosti ideální, uděluje se v příslušné pozici plný počet bodů. Při odchylce od standardu uděluje posuzovatel v jednotlivých pozicích srážku. (Zadina, 2009)

Kromě pozice 1 se ve všech zbývajících pozicích mohou udělovat poloviny bodu. Kromě nedostatečného počtu bodů při hodnocení vedou následující body rovněž k posudku neuspokojivý:

- Takzvaná hrubá vada (vada vedoucí k vyloučení)
- Nedosažení předepsané minimální váhy
- Překročení přípustné nejvyšší váhy
- Na pozici 2 udělení méně než 15 bodů
na pozicích 3, 4 a 5 méně než 11 bodů
na pozici 6 méně než 6 bodů a na pozici 7 méně než 3 body (Schumacher, 2012)

Tabulka č.4 - Stupnice bodů pro ohodnocení. (Anonymous 2, 2016)

1.	Hmotnost	10 bodů
2.	Tvar	20 bodů
3.	Typ	20 bodů
4.	Srst	15 bodů
5.	Kresba	20 bodů
6.	Barva bílého základu a kresby	10 bodů
7.	Péče a zdraví	5 bodů

3 Metodika práce

3.1 Metodika

Chov, ve kterém jsem prováděla sledování holandských králíků (Ho), patří panu Petru Sirotkovi. Chová holandské králíky již 40 let. V minulosti choval i různé barevné rázy holandských králíků. V roce 1989 začal chovat jako první v ČR i holandské králíky činčilového rázu.

Králíky chová tradičním způsobem. Jsou rozděleni na kategorie chovné samice a samci, králice s mláďaty a odstavení mladí králíci. Podle vyvíjejících se predispozic se jedinci rozdělují do dvou skupin - chovná zvířata a jedinci neodpovídající standardu plemene, kteří jsou vyřazováni z chovu. Posuzovaný chov má devatenáct chovných samic a osm chovných samců o tří - liniové otcovské plemenitbě. Holandský králík je náročný na výběr, je homozygotní a má neustálenou kresbu, proto je potřeba více chovných samic, aby měl chovatel materiál, z kterého může vybírat na výstavy. Samice je připuštěna dvakrát až čtyřikrát za rok. Samice, které jsou ustálené, se připouští dvakrát ročně, aby byla zachována kvalita mláďat a dobrý zdravotní stav samice. Samice, u které se teprve „hledá“ potenciál, jsou připuštěny i čtyřikrát za rok.

Chovatel se aktivně věnuje výstavním účelům. Dříve se zúčastnil cca osmnácti výstav v ČR i EU za rok. Nyní se za rok zúčastní přibližně pěti až sedmi výstav pouze celostátního a zahraničního charakteru. Místní výstavy prakticky vynechává. Na jedné akci vystaví ve většině případech osm kusů králíků. Králíci, kteří jsou kvalitní, jsou za rok vystavovány vícekrát. Celkem je tedy vystaveno za rok přibližně čtyřicet zvířat. Chov je po splnění požadavků označován za plemenný (P). Plemenný chov chovatel získal jako jeden z nejmladších chovatelů, bylo mu teprve dvacet let, když splňoval všechny požadavky k získání tohoto chovu. Jeho chov je na vysoké úrovni, o čemž svědčí i bodové ohodnocení v následujících tabulkách a grafech.

3.1.1 Krmná dávka

Krmná dávka je tvořena vodou a výhradně kvalitními zahraničními kompletními krmnými směsmi, které se rozdělují podle kategorií a věku. Mezi nejdůležitější kategorie patří krmivo pro březí a kojící samice, odstavená mláďata, dospělé jedince malých plemen. Krmná dávka u samic v době stavění hnízda a u mláďat v odstavu se doplňuje senem.

Jelikož jsou vojtěškové granule bohaté na vlákninu, chovatel seno v jiných kategoriích prakticky nezkrmuje.

V době kdy mláďata přechází na pevnou stravu a odstavují se od matky, pomáhá krmivo proti nežádoucím průjmům a nadýmání. Navíc jsou kompletní krmné směsi pro mláďata bohaté na vlákninu, která předchází zažívacím poruchám a výskytu enterokolitidy.

I přesto, že krmná směs obsahuje všechny potřebné živiny, jsou přidávány králíkům i jiné doplňky. Jedná se o doplňky na srst, imunitní systém, plodnost, březost a celkovou pohodu zvířete. Jedním z nejvíce používaných doplňkových produktů je například lněný olej, který přidává do granulí a tím je zvlhčuje. Jelikož má králíky ve většině případů na horní hranici přípustné váhy, přidává lněný olej, který zrychluje metabolismus a králíci se z horní hranice váhy dostanou na lepší, nižší, váhu.

3.1.2 Technologie ustájení

Králíci jsou chováni výlučně v dřevěných králíkárnách, které jsou v krytém a zastřešeném objektu. Jednotlivé kotce jsou vystlány slámou, která je pravidelně měněna.

Odstavená mláďata, jež jsou vyřazena z chovu, jsou v kotci ustájena skupinově podle pohlaví. Mladí králíci, zařazení do chovu jsou postupně ustájeni individuálně. Březím samicím je před plánovaným porodem do kotce přidáno kотиště s podestýlkou odpovídající velikosti plemene králice. Kotce jsou vybaveny miskovými krmítky z pryskyřice. Do vody je v sezóně každý den přidáván přípravek na úpravu vody Ph-optimal a jednou týdně přípravek Darmwohl, proti množení patogenních látek, střevním potížím a jako prevence proti kokcidióze.

3.1.3 Odstav

Odstav se provádí v 6-8 týdnech. Králíci jsou ihned během odstavu selektováni podle plemenných hodnot na chovná zvířata a zvířata určená na výkrm. Výkrmová zvířata jsou krmena do 90-100 dnů. I když se jedná o malé plemeno, vykrmení nad 100 dní snižuje kvalitu masa a je finančně prodělečné. Pokud je dostatek času, jsou samci i kastrováni.

Mladí králíci, zařazení do chovu jsou u matky i 9 týdnů a potom jsou ustájeni individuálně.

U zvířat určených pro výstavní účely se podle norem provádí tetování v 8-10 týdnech, dokud jsou mláďata u samice. V chovatelské praxi je to ale úplně jinak a zvířata se tetují většinou až při výběru na výstavu.

3.1.4 Postup přípravy na výstavu

Při chovu zaměřeném na výstavní účely je bezesporu příprava na samotnou výstavu a výběr nejlepších kusů to nejdůležitější. Na výstavě předvedou chovatelé to nejlepší ze své chovatelské a šlechtitelské práce. Kvalitní vystavené kusy zajistí nejen vysoké bodové ohodnocení ale i zájem ostatních chovatelů či návštěvníků výstavy o jedince právě z tohoto chovu.

Králíci z tohoto chovu jsou na výstavu pečlivě vybíráni. Králík má vždy dobrý zdravotní stav, platné tetování a je očkovaný proti myxomatóze a moru. U plemene holandských králíků se klade samozřejmě největší důraz na kresbu. Dalším faktorem je správná hmotnost, osvalení a kondice. Následná péče zahrnuje kontrolu zubů a úpravu drápků. Králíkům se vyčeše a očistí srst, zejména v oblasti řitního otvoru a na hlavě (uši bez mazu, oči bez výtoku).

Vybrané kusy se později na výstavě posuzují jako tzv. kolekce. V zimních měsících se převážně jedná o chovnou skupinu - čtyřčlenná kolekce dospělých zvířat v zastoupení obou pohlaví v libovolném počtu. V létě se jedná o dva + dva sourozence ze dvou rozdílných vrhů stáří (všechna zvířata však musí být hodnocena jako dospělá nebo jako mláďata, nelze, aby dva sourozenci byli hodnoceni na body a dva hodnoceni predikátem).

3.2 Sběr dat

Sběr dat probíhal ve výše uvedeném chovu od února 2019 do dubna 2020. Zaměřila jsem se na bodové ohodnocení z výstav konaných v České republice v letech 2015 - 2019. Celkem bylo tedy sledováno bodové ohodnocení za uplynulých pět let. Za každý rok bylo vybráno deset různých králíků, u kterých byly porovnány získané body z výstav konaných v daném roce v pozici 2 - tvar, pozici 3 - typ, pozici 5 - kresba a celkový počet bodů. Celkem tedy bylo srovnáno padesát jedinců. Výsledky každého roku jsou zaznamenány v příslušné tabulce (tabulky č. 5 - č. 9). Celkový počet bodů a počet získaných bodů za jednotlivé pozice za uplynulých pět let jsou porovnány v grafech (graf č. 1 - č. 5).

Každý graf udává danou pozici (celkový počet bodů, tvar, typ, kresba, součet bodů za rok). Vodorovná osa grafu udává jednotlivé roky a svislá osa grafu uvádí, kolikrát byla získaná barevně vyznačená hodnota bodů v dané pozici (graf č. 1 - č. 4). Vodorovná osa grafu č. 5 udává jednotlivé roky a svislá osa tohoto grafu uvádí součet bodů všech deseti sledujících králíků za daný rok.

4 Výsledky a diskuze

4.1 Tabulky bodového hodnocení králíků na výstavách za rok 2015-2019

Tabulka č. 5 - Bodové ohodnocení králíků na výstavách za rok 2015.

Číslo králíka	Celkový počet bodů	Pozice 2 - tvar	Pozice 3 - typ	Pozice 5 - kresba
1/2015	94,5	18,0	19,5	19,0
2/2015	95,5	19,0	19,0	19,0
3/2015	95,0	18,5	19,5	19,0
4/2015	95,0	19,0	19,0	18,5
5/2015	94,0	19,5	19,5	18,5
6/2015	95,0	19,5	19,5	18,5
7/2015	95,0	19,5	19,0	18,5
8/2015	94,0	19,0	19,0	19,0
9/2015	95,0	18,5	19,0	19,5
10/2015	93,5	19,0	18,5	18,0

V tabulce č.5 můžeme vidět, že nejvíce celkových bodů získal 2. králík a to 95,5 bodů. Naopak nejméně bodů (93,5 bodů), získal králík číslo 10.

V pozici 2 - tvar získali nejvíce bodů králíci č. 5, 6, 7 (19,5 bodů) nejméně potom získal králík č.1(18 bodů).

V pozici 3 - typ nejvíce bodů získali králíci č. 1, 3, 5, 6 (19,5 bodů) a nejméně králík č. 10 (18,5 bodů).

V pozici 5 - kresba měl nejlepší hodnocení králík č. 9 (19,5 bodů) a nejméně králík č. 10 (18,0 bodů).

Tabulka č. 6 - Bodové ohodnocení králíků na výstavách za rok 2016.

Číslo králíka	Celkový počet bodů	Pozice 2 - tvar	Pozice 3 - typ	Pozice 5 - kresba
1/2016	94,5	18,5	19,5	18,5
2/2016	94,0	19,5	19,5	18,5
3/2016	94,5	19,0	19,0	18,5
4/2016	95,0	18,5	19,5	19,0
5/2016	94,0	19,5	19,5	19,0
6/2016	96,0	19,5	20,0	19,5
7/2016	95,5	19,5	18,5	19,0
8/2016	95,5	19,0	19,0	19,5
9/2016	95,5	19,5	19,5	18,0
10/2016	94,5	18,5	19,5	18,5

V tabulce č.6 nejvíce celkových bodů získal 6. králik (96,0 bodů). Naopak nejméně (94,0 bodů) získali králíci č. 2, 5.

V pozici 2 - tvar mají nejvíce králíci č. 2, 5, 6, 7, 9 (19,5 bodů) nejméně potom získali králíci č. 1, 4, 10 (18,5 bodů).

V pozici 3 - typ nejvíce bodů získali králíci č. 1, 3, 5, 6 (19,5 bodů) a nejméně králik č. 10 (18,5 bodů).

V pozici 5 - kresba měli nejlepší hodnocení králíci č. 6, 8 (19,5 bodů) a nejméně králik č. 9 (18,0 bodů).

Tabulka č. 7 - Bodové ohodnocení králiků na výstavách za rok 2017.

Číslo králíka	Celkový počet bodů	Pozice 2 - tvar	Pozice 3 - typ	Pozice 5 - kresba
1/2017	95,0	19,0	19,5	18,5
2/2017	93,5	19,0	18,5	18,5
3/2017	95,0	19,5	19,0	18,5
4/2017	94,0	19,5	19,5	18,5
5/2017	94,0	18,5	19,5	18,5
6/2017	95,5	19,5	18,5	19,0
7/2017	95,0	19,0	19,0	18,5
8/2017	95,0	18,5	19,5	19,0
9/2017	94,0	18,5	19,0	19,0
10/2017	95,0	18,5	19,0	19,0

V tabulce č.7 nejvíce celkových bodů získal 6. králik a to 95,5 bodů. Naopak nejméně bodů (93,5 bodů) získal králik číslo 2.

V pozici 2 - tvar získali nejvíce bodů králíci č. 3, 4, 6 (19,5 bodů) nejméně potom získali králíci č. 5, 8, 9, 10 (18,5 bodů).

V pozici 3 - typ nejvíce bodů získali králíci č. 1, 4, 5, 8 (19,5 bodů) a nejméně králíci č. 2, 6 (18,5 bodů).

V pozici 5 - kresba měli nejlepší hodnocení králíci č. 6, 8, 9, 10 (19,0 bodů) a nejméně králíci č. 1, 2, 3, 4, 5, 7 (18,5 bodů).

Tabulka č. 8 - Bodové ohodnocení králíků na výstavách za rok 2018.

Číslo králíka	Celkový počet bodů	Pozice 2 - tvar	Pozice 3 - typ	Pozice 5 - kresba
1/2018	94,5	19,0	18,5	18,5
2/2018	95,0	19,0	19,0	18,5
3/2018	94,0	19,0	19,0	18,5
4/2018	95,0	19,0	19,0	18,5
5/2018	94,0	19,0	19,0	18,5
6/2018	95,5	19,5	19,0	18,5
7/2018	95,5	19,0	19,5	19,0
8/2018	95,0	18,5	19,5	18,5
9/2018	93,5	18,5	19,0	18,0
10/2018	94,0	19,5	18,5	18,0

V tabulce č.8 nejvyšší počet celkových bodů získali 6. a 7. králík (95,5 bodů). Naopak nejméně (93,5 bodů) králík č. 9.

V pozici 2 - tvar mají nejvíce králíci č. 6, 10 (19,5 bodů) nejméně potom získali králíci č. 8, 9 (18,5 bodů).

V pozici 3 - typ nejvíce bodů získali králíci č. 7, 8 (19,5 bodů) a nejméně králíci č. 1, 10 (18,5 bodů).

V pozici 5 - kresba měl nejlepší hodnocení králík č. 7 (19,0 bodů) a nejméně králíci č. 9, 10 (18,0 bodů).

Tabulka č. 9 - Bodové ohodnocení králíků na výstavách za rok 2019.

Číslo králíka	Celkový počet bodů	Pozice 2 - tvar	Pozice 3 - typ	Pozice 5 - kresba
1/2019	96,0	19,0	19,5	19,0
2/2019	94,5	18,5	19,5	19,0
3/2019	95,5	19,5	19,0	19,0
4/2019	92,5	18,0	18,5	18,5
5/2019	95,5	19,0	20,0	19,5
6/2019	96,0	19,0	19,5	19,0
7/2019	93,5	18,0	19,5	18,0
8/2019	95,0	19,5	18,0	19,0
9/2019	94,0	19,0	19,5	18,5
10/2019	95,0	19,0	18,5	19,5

V tabulce č.9 jsou nejlépe hodnoceni králíci č. 1, 6 (96 bodů). Nejméně bodů (92,5 bodů) získal králík č. 4.

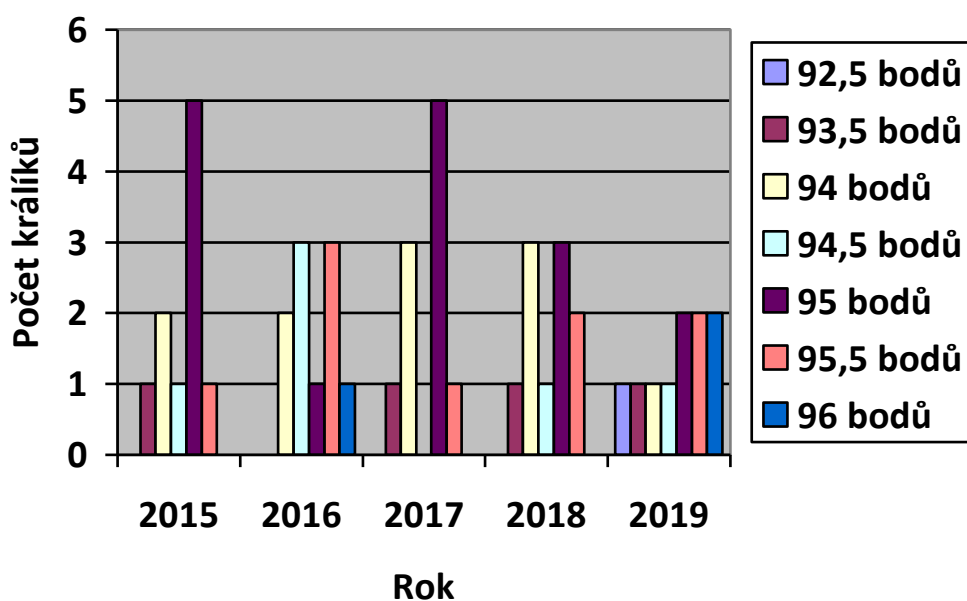
V pozici 2 - tvar mají nejvíce králíci č. 3, 8 (19,5 bodů) a nejméně potom získali králíci č. 4, 7 (18,0 bodů).

V pozici 3 - typ nejvíce bodů získal králík č. 5 (20,0 bodů) a nejméně králík č. 8 (18,0 bodů).

V pozici 5 - kresba měli nejlepší hodnocení králíci č. 5, 10 (19,5 bodů) a nejméně králík č. 7 (18,0 bodů).

4.2 Grafy k tabulkám č. 4.1

Graf č. 1 Porovnání celkových bodů za roky 2015 - 2019.

V grafu č. 1 můžeme vidět celkové body porovnané za pět let.

V roce 2015 bylo nejvíce udělováno 95,0 bodů a to u pěti kusů. U dvou králíků bylo uděleno 94 bodů. U zbylých tří posuzovaných králíků byla bodová hranice vždy po jednom kuse a to 93,5 bodů, 94,5 bodů a 95,5 bodů.

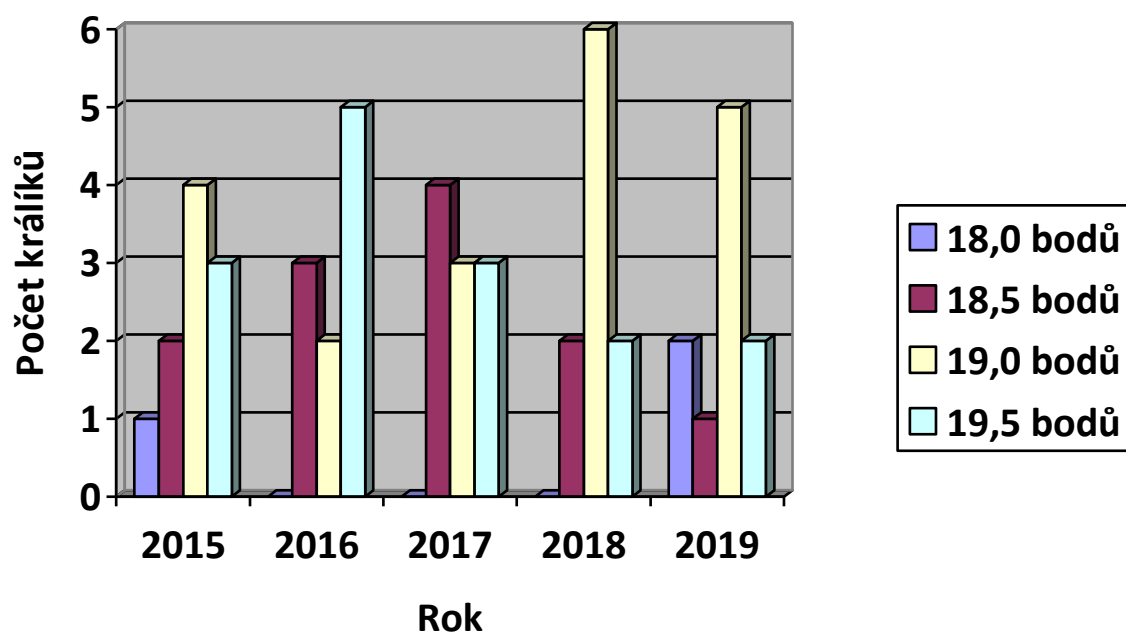
V roce 2016 bylo udělováno nejvíce 94,5 bodů a 95,5 bodů a to vždy u tří kusů. U dvou kusů bylo uděleno 94,0 bodů. U zbylých dvou kusů bylo hodnocení 95,0 bodů a 96,0 bodů.

V roce 2017 bylo nejčastěji uděleno 95,0 bodů a to u pěti králíků. U tří králíků bylo uděleno 94,0 bodů. U zbylých dvou králíků bylo uděleno 93,5 bodů a 95,5 bodů.

V roce 2018 bylo uděleno po třech kusech 94,0 bodů a 95,0 bodů. U dvou kusů bylo bodové ohodnocení 95,5 bodů. U dvou zbylých zvířat bylo uděleno 93,5 bodů a 94,5 bodů.

V roce 2019 bylo uděleno 2x 95,0 bodů, 2x 95,5 bodů a 2x 96,0 bodů. U zbylých čtyř králíků byly uděleny body 92,5 bodů, 93,5 bodů, 94,0 bodů a 94,5 bodů.

Graf č. 2 Porovnání bodů v pozici 2 - tvar za roky 2015 - 2019.

Graf č. 2 znázorňuje udělené body v pozici 2 - tvar za roky 2015 - 2019.

V roce 2015 bylo udělováno nejvíce 19,0 bodů a to u čtyř králíků. Poté bylo uděleno 19,5 bodů u tří králíků, 18,5 bodů u dvou králíků a 18,0 bodů u jednoho králíka.

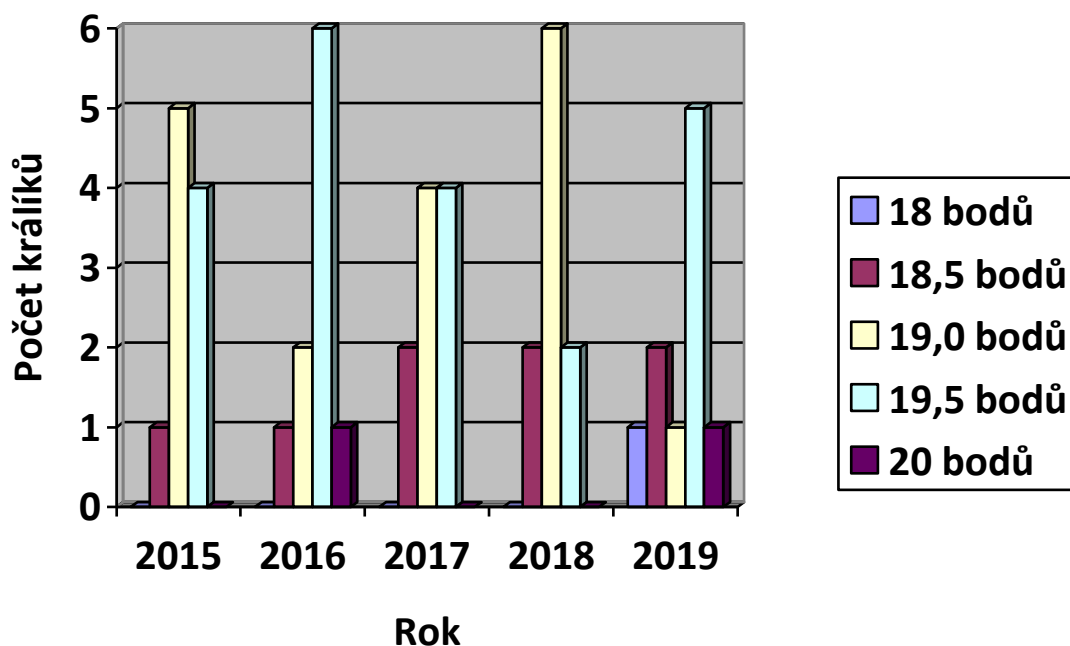
V roce 2016 bylo nejčastěji uděleno 19,5 bodů a to u pěti zvířat. Dále bylo uděleno u tří zvířat 18,5 bodů a u dvou zvířat 19,0 bodů.

V roce 2017 bylo u čtyř zvířat uděleno 18,5 bodů. Dále bylo uděleno u tří zvířat 19,0 bodů a u tří zvířat 19,5 bodů.

V roce 2018 bylo nejčastěji uděleno 19,0 bodů a to u šesti kusů. U dvou kusů bylo uděleno 18,5 bodů a u dvou kusů 19,5 bodů.

V roce 2019 bylo udělováno nejvíce 19,0 bodů u pěti králíků. U dvou králíků bylo uděleno 18,0 bodů a dvou králíků 19,5 bodů. U poslední králíka bylo uděleno 18,5 bodů.

Graf č. 3 Porovnání bodů v pozici 3 - typ za roky 2015 - 2019.

Graf č. 3 vyobrazuje porovnání získaných bodů v pozici 3 - typ za roky 2015 - 2019.

V roce 2015 bylo nejčastěji uděleno 19,0 bodů a to celkem u pěti kusů, dále bylo uděleno u čtyř kusů 19,5 bodů a u jednoho kusu potom 18,5 bodů.

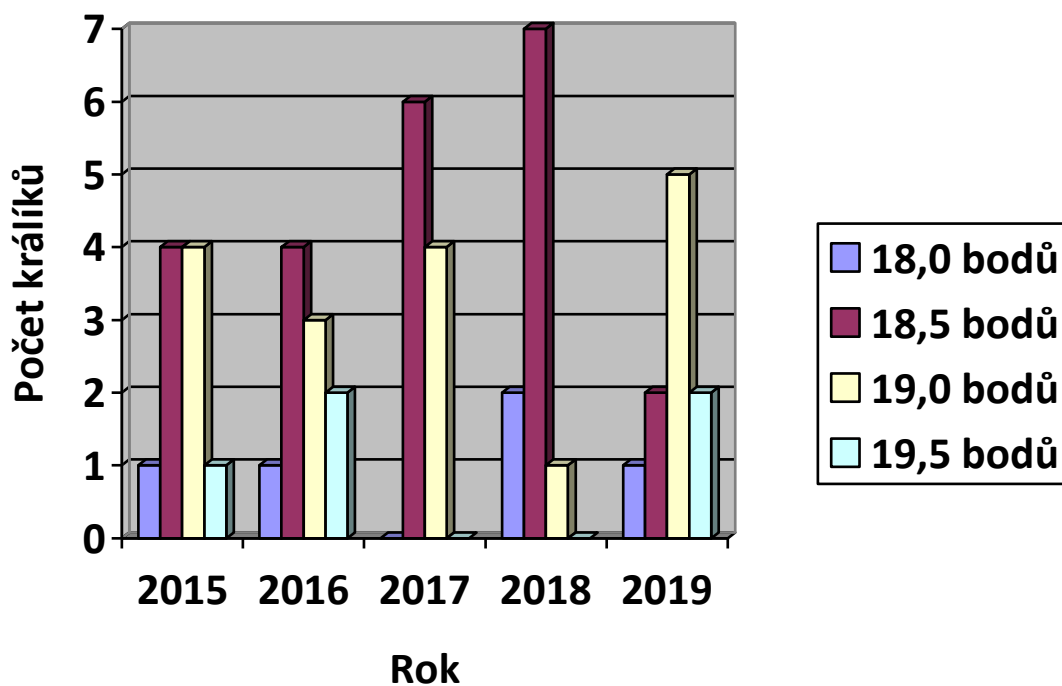
V roce 2016 bylo nejčastěji udělováno 19,5 bodů a to u šesti kusů, dále bylo uděleno u dvou kusů 19,0 bodů a potom u zbylých dvou kusů 18,5 bodů a 20,0 bodů.

V roce 2017 získaly čtyři kusy 19,0 bodů a další čtyři kusy 19,5 bodů. Zbylé dva kusy získaly po 18,5 bodech.

V roce 2018 bylo nejčastěji uděleno 19,0 bodů a to u šesti kusů. Dále bylo u dvou kusů uděleno 18,5 bodů a u posledních dvou 19,5 bodů.

V roce 2019 bylo uděleno u pěti kusů 19,5 bodů, u dvou kusů 18,5 bodů a u zbylých tří to potom byly hodnoty 18,0 bodů, 19,0 bodů a 20,0 bodů.

Graf č. 4 Porovnání bodů v pozici 5 - kresba za roky 2015 - 2019.

V grafu č. 4 můžeme vidět porovnání získaných bodů u pozice č. 5 - kresba za roky 2015 - 2019.

V roce 2015 bylo uděleno po čtyřech kusech 18,5 bodů a 19,0 bodů. U zbylých dvou kusů to potom byly hodnoty 18,0 bodů a 19,5 bodů.

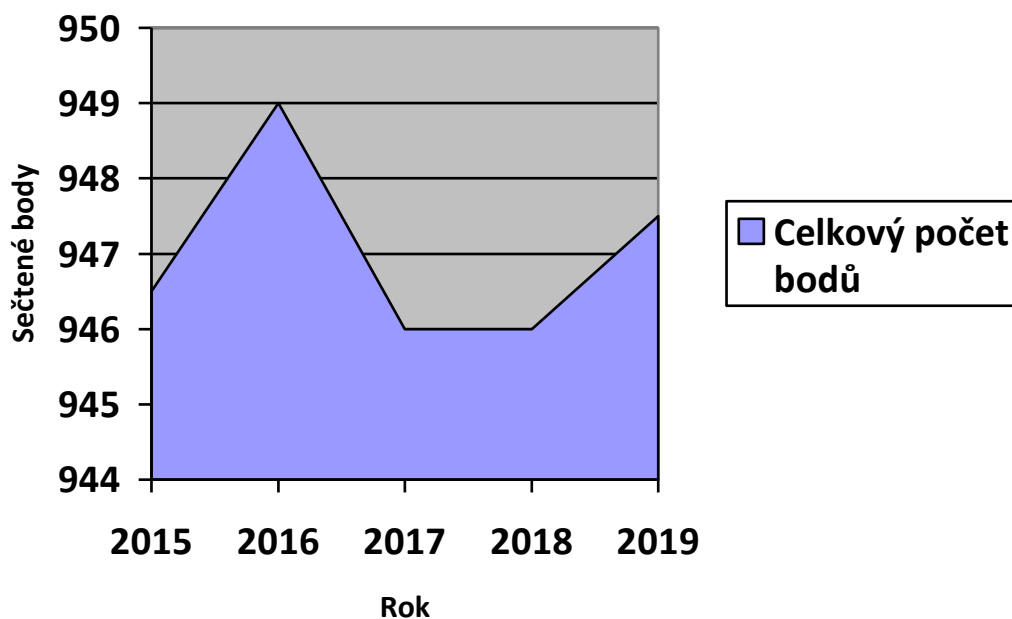
V roce 2016 bylo u čtyř kusů uděleno 18,5 bodů, u tří kusů 19,0 bodů, u dvou kusů 19,5 bodů a poslední kus získal 18,0 bodů.

V roce 2017 šest kusů získalo 18,5 bodů a čtyři kusy získaly po 19,0 bodech.

V roce 2018 bylo nejčastěji uděleno 18,5 bodů a to celkem u sedmi kusů. Dále bylo u dvou kusů uděleno 18,0 bodů a u jednoho kusu 19,0 bodů.

V roce 2019 se u pěti kusů udělilo 19,0 bodů. U dvou to bylo 18,5 bodů a u dalších dvou 19,5 bodů. Poslední kus získal 18,0 bodů.

Graf č. 5 Součet bodů za roky 2015 - 2019.

V grafu č. 5 můžeme vidět součet bodů všech deseti králíků za rok.

Nejvíce bodů za vystavovaná zvířata bylo v roce 2016, kdy byl celkový počet 949,0 bodů. Naopak nejméně (946,0 bodů) bylo v letech 2017 a 2018.

5 Závěr a diskuze

Cílem bakalářské práce bylo vyhodnotit chov holandských králíků pro výstavní účely a porovnat mezi sebou vybrané jedince v jednotlivých pozicích a následně porovnat i jednotlivé chovatelské roky. Výsledky pak poskytnout chovatelské veřejnosti. Sledování probíhalo v chovu jednoho chovatele tohoto plemene v období od února 2019 do dubna 2020. Porovnáno bylo celkem padesát kusů holandského králíka (Ho) po dobu uplynulých pěti let. Porovnány byly jak celkové body či součet bodů dosažených na výstavách, tak vybrané jednotlivé hlavní pozice (tvar, typ, kresba). Před samotným porovnáním proběhl sběr dat za uplynulých pět let, kde bylo za každý rok vybráno náhodně deset králíků. Dále probíhal sběr informací o chovu od chovatele, jeho názory a připomínky. Všechny tyto informace byly zpracovány do tabulek a grafů.

Roční produkce je přibližně dvě stě mladých králíků. Z těchto mláďat je přibližně 30 % zvířat v kresbě. V ustáleném chovu a linii to může být i 50 %. Špičkových zvířat pro výstavní účely je ale pouze přibližně 10 %.

Podle výsledků se jedná o vyrovnaný chov. Počet celkových bodů jedinců se ve většině případech pohyboval na hranici 95,0 bodů. Podle vzorníku plemen se 95,0 bodů vyjadřuje slovně tzv. klasifikací jako „velmi dobře (vd)“. Nadprůměrných výsledků dosáhli tři králíci, jeden v roce 2016 a dva v roce 2019, kteří získali 96,0 bodů. Toto hodnocení se podle českého vzorníku plemen hodnotí slovně jako tzv. „výborně (v)“. Při udělení 96,0 bodů se jedná o velmi kvalitní zvíře. Nejméně bodů (92,5 bodů) získal králík taktéž v roce 2019. Zadina (2003) uvádí tuto hodnotu slovně jako tzv. „dobře (db)“. V pozici 2 (tvar) se hodnotilo nejčastěji hodnotou 19,0 bodů. Naopak nejnižší hodnota byla udělena v roce 2015 a 2019 celkem u třech králíků a to 18,0 bodů. V porovnávání pozice 3 (typ) bylo nejčastěji hodnoceno 19,0 a 19,5 body. Nejméně byla udělována hodnota 18,0 bodů. Naopak za nejvyšší udělenou hodnotu bylo 20,0 bodů a to v roce 2019. V pozici 5 (kresba) se udělovalo nejčastěji 19,0 bodů a 18,5 bodů z maximální počtu 20 bodů podle Zadiny (2003). Z grafu č. 5, který znázorňuje součet všech bodů za daný rok, můžeme zjistit, že nejlepší hodnocení získal chov v roce 2016, kdy byl za celých pět let součet bodů nejvyšší (949,0 bodů). Dalším rokem došlo k poklesu kvality chovu na 946,0 bodů a tento součet bodů byl shodný i v roce 2018. V roce 2019 nám křivka opět začala stoupat na hodnotu 947,5 bodů. I když graf značí výrazný vrchol a výrazný pokles,

jedná se o pokles pouze 3,0 bodů. I přes tyto mírné odchylky je chov velice vyrovnaný a vysoce postavený. Zvířata byla vybírána náhodně, proto není vyloučené, že pokud bychom vybírali zvířata s nejvyšším hodnocením, křivka součtu všech bodů by byla daleko vyšší.

Na základě dosažených výsledků a získaných informací o tomto plemeni přímo od chovatele či z odborné literatury, je toto plemeno doporučováno spíše pokročilým chovatelům, kteří chtějí chovat králíky především pro výstavní účely. Jedná se o malé plemeno, které kvůli menší hmotnosti naplno nevyužije svůj růstový potenciál, a proto není finančně výhodné chovat tyto králíky pouze pro produkci masa. Jedná se o neustálené plemeno, je homozygotní a má neustálenou kresbu, proto bude možná pro začínající chovatele obtížnější najít kvalitní zvířata do chovu a mít od nich ihned potomstvo vhodné pro výstavní účely. Toto plemeno vyžaduje péči a cílenou selekci, pro získání kvalitních zvířat.

I přesto, že se v ČR najdou chovy zaměřené na produkci králíčího masa, představuje chov králíků u nás spíše zálibu. I v chovech pro jateční účely se najde chov čistokrevných zvířat s dobrou intenzitou růstu a hmotnostních přírůstků ale ve většině případech se jedná o chov brojlerových plemen. Abychom zachovali původní čistokrevná plemena pro další generace chovatelů, je potřeba právě chov čistokrevných zvířat ať už se jedná o genetické zdroje, či jiná čistokrevná plemena.

6 Přílohy

Obrázek č. 1 Rodokmen králíka - přední strana. (foto - Vladimíra Masopustová)

Do kolonky Ocenění aj. se udává: ocenění, hmotnost, zápis do plemenné knihy klubu, typizace, případně další důležité údaje.

TYPIZACE
Do rodokmenu bude uváděna pouze podle propozic vydaných chovatelským klubem a schválených ÚOK chovatelů králíků.

PLEMENNÁ KNIHA KLUBU
PK – plemenná kniha, do které budou moci být zapsána zvířata, jejichž sourozenecké linie budou vyhovovat požadavkům klubu.
E – elitní plemenná kniha je pro zvířata, jejichž rodiče jsou již zapsány v PK. Další podmínkou je převedení nejméně dvou sourozeneckých linií potomků odpovídajících nejméně 93 bodům.

UŽITKOVOST
Bude uváděna dvěma čísly a sice: první číslo značí počet vrhů od samce, nebo počet zapařených samic příslušným samcem. Druhé číslo značí počet narozených mláďat příslušné samice nebo počet narozených mláďat od příslušného samce. Pro příklad uvádíme: zapsané číslo v rodokmenu u samice 1/8 značí, že samice odchovala prvá mláďata a druhé číslo znamená 8 narozených mláďat. Označení u samce číslo 3/20 značí, že po příslušném samci byla narozena troje mláďata a druhé číslo uvádí jejich počet ve třech vrzích.

UPOZORNĚNÍ
Je bezpodmínečně nutno v rodokmenu králíka uvádět ocenění. Podmínka ocenění je již zpracována v registračním řádu a je proto nepřípustné registrovat a tetovat mláďata od rodičů, kteří nejsou ocenění. Správnost a pravdivost údajů v tomto rodokmenu potvrzuje Registrátor základní organizace. Rodokmen králíka je listina úřední, každé zneužití je trestné a znamená vyloučení z chovatelského svazku.

ZMĚNA MAJITELE KRÁLÍKA

.....

.....

.....

Sídlo Z. O. Datum Razítko a podpis registrátora z. org.

ČESKÝ SVAZ CHOVATELŮ
ÚOK chovatelů králíků
RODOKMEN KRÁLÍKA

Samec – samice
Plemeno _____

Registr. levé ucho: C _____
značky: pravé ucho: _____

Vržen(a) _____
narozených _____ ks odchovaných _____ ks registrovaných _____ ks

Jméno a příjmení _____
Adresa _____

Dne 20.....

TETOVACÍ ZNAČKY
levého ucha

Podpis registrátora

Bez razítka
NEPLATNĚ

TETOVACÍ ZNAČKY
pravého ucha

Obrázek č. 2 - rodokmen králíka - zadní strana. (foto - Vladimíra Masopustová)

Původ ze strany samce				Původ ze strany samice			
I.0		Datum vrhu		0.1		Datum vrhu	
Reg. zn.	L. u.	P. u.		Reg. zn.	L. u.	P. u.	
Jméno, bydliště chovatele				Jméno, bydliště chovatele			
Ocenění aj.				Ocenění aj.			
I.0	P. u.		0.1	I.0	P. u.		0.1
Chovatel			Chovatel	Chovatel			Chovatel
Ocenění aj.				Ocenění aj.			
I.0	0.1	I.0	0.1	I.0	0.1	I.0	0.1
L. u.	L. u.	L. u.	L. u.	L. u.	L. u.	L. u.	L. u.
P. u.	P. u.	P. u.	P. u.	P. u.	P. u.	P. u.	P. u.
Chovatel	Chovatel	Chovatel	Chovatel	Chovatel	Chovatel	Chovatel	Chovatel
Ocenění aj.		Ocenění aj.		Ocenění aj.		Ocenění aj.	

Obrázek č. 3 - Oceňovací lístek králíka. (foto - Vladimíra Masopustová)

**ČESKÝ SVAZ CHOVATELŮ
ÚOK CHOVATELŮ KRÁLÍKŮ**

**OCEŇOVACÍ LÍSTEK
JEDNOTLIVCE**

Číslo klece Klasifikace

Plemeno, barva Pohlaví

Tetování l. u. p. u. Hmotnost

Výstava Dne

Pozice	Poznámky	Body
1. (10) hmotnost		
2. (20) tvar		
3. (20) typ		
4. (15) srst		
5. (20)		
6. (10)		
7. (5) péče a zdraví		
Celkem		

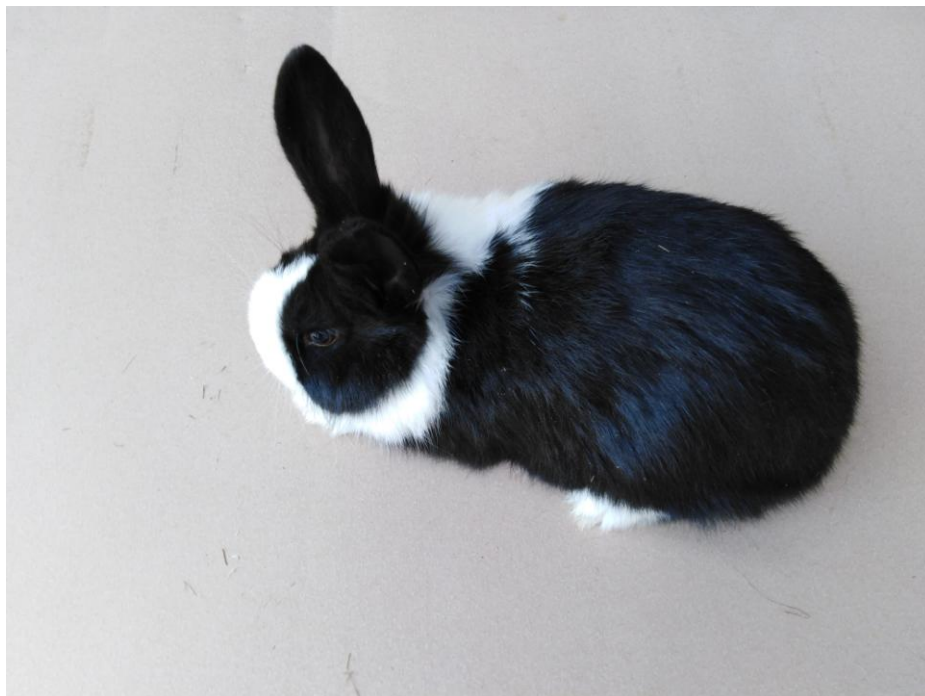
Razítko pořádající organizace
L.S.

.....
 Zapisovatel Posuzovatel
www.energyshobby.cz

Obrázek č. 4 - Hrubá vada - zakřivení lící kresby. (foto - Vladimíra Masopustová)

Obrázek č. 5 - Hrubá vada - prstenec situovaný mimo střed trupu.
(foto - Vladimíra Masopustová)

Obrázek č. 6 - Hrubá vada - Silně rozptýlená výkresová barva - skvrny.
(foto - Vladimíra Masopustová)

Obrázek č. 7 - Jedinec podle standardu plemene. (foto - Vlastimil Šimek)

7 Použitá literatura

DOUSEK, Jiří. Chov králíků pro masnou produkci : Plemena pro masnou produkci: Výživa : Šlechtění a plemenitba : Rozmnožování : Zařízení a stavby : Zdravotní problematika. Praha: Apros, [1994]. ISBN 80-901100-3-7.

FINGERLAND, Jaroslav. *Králíkářská genetika*. 1. Praha: Chovatel, 1998. ISBN 80-901937-1-9.

HASPRA, Pavol. *Vzorník plemien králikov*. Bratislava, 1995.

KLEWIN, Włodzimierz. *Wzorzec królików rasowych*. 1. 2013.

LEOWSKY, Erwin. *Evropský vzorník plemen králíků*. Entente Européenne, 2012.

MALÍK, Vladimír. *Králík od A do Z*. 1. Bratislava: Kontakt plus, 1999. ISBN 80-88855-27-6.

SCHIPPERS, Hans L. *Králíci: [koupě, potrava, péče, chov]*. Praha: Rebo Productions, 1999. ISBN 80-7234-064-6.

SCHUMACHER, Christoph. *Úspěšný chov králíků*. Líbeznice: Víkend, 2012. ISBN 978-80-7433-050-6.

ŠILER DRSC., Doc. ing. Rudolf a RNDr. Jaromír FIEDLER CSC. *ABC genetiky domácích zvířat*. 1. Praha: Brázda, 2015.

VERHOEF-VERHALLEN, Esther. *Encyklopedie králíků a hlodavců*. Praha: Rebo Productions, 1999. ISBN 80-7234-039-5.

ZADINA, Josef. *Vzorník plemen králíků*. 1. Brno: Print-Typia, spol., 2003.

ZADINA, Josef. *Chov králíků*. Praha: Brázda, 2009.

Holandáci. *Holandáci* [online]. Copyright © Copyright 2016 [cit. 14.02.2020].

Dostupné z: <http://www.holandsky-kralik.wz.cz/index.html>

- Anonymous 2

KRALICI. -= *CIT VFU* -= [online]. Dostupné
z: <https://cit.vfu.cz/nz/IVA/KRALICI.html>.

- Anonymous 1